Ч. 190 (12.846). Львів, середа 26. серпня 1931. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41
„ Друкарні: 29-28.
В справі оголошень звертатися до адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Жалібний настрій польської правої опозиції.

Львів, 24. серпня 1931.

На сторінках львівського ендецького органу „Курер Львовскі" появляються зчаста статті одного з найкращих польських публіцистів, бувшого редактора „Варшавянки", посла Станислава Стронського. Він пише звичайно на внутрішні польські теми, при чому не жалує найяскравіших красок для малювання невідрадної польської дійсности. Нині хочемо спинитися на хвилю на найновішій його статті, опублікованій на передовому місці названого щоденника (ч. 233. з дати 24. серпня) під назвою „Засцянек". У ній автор з незвичайно прикрим почуванням стверджує деякі факти з теперішньої польської дійсности, які на його думку, довели до того, що Польща стала під теперішню пору немов би ізольована на міжнародньому терені.

„В липні та серпні 1931 р. — пише він — рухливо в Европі. Йдуть взаємні відвідини між Льондоном, Парижем, Римом, Берліном, а й з Вашинґтону зачіпають об усі ці столиці. В усім тім Польща зовсім неприсутна. Скаже хтось, а радше говорили вже деякі в нас, що це нічого дивного, бо нас ці переговори ані не дотичать ані не обходять. Та це неправда. Навіть грошево-господарські переговори, яких далекосяглі висліди мусять врізуватися дуже глибоко в цілість европейського господарства, мають для нас поважне значіння, а вистарчаючим доказом на те, що після появи внесення президента Гувера з 19. червня на відрочення на рік сплати відшкодувань і воєнних довгів, Франція ввела в переговори і в договір з 6. липня застереження, що відноситься до пільг чи удогіднень також для інших таких держав, а не тільки для Німеччини. Отже, що нас це дотичить, це певне, а інакше видіти й інакше думати і навіть говорити можуть тільки ті, які вже так зжилися з воздухом хутора (засцянка), що привикли до такого стану річи, що зветься: про нас без нас. Алеж у ті переговори входять не самі лише господарсько-грошові, але й політичні справи, а далі справи безпеки, понехання дразливих, зачіпних ділань, утримання мира, що вже дуже безпосередньо відноситься до Польщі і то навіть більше ніж до кого іншого. Отже, коли в цих найдалекосягліших для нас справах погоджуємося з такою нашою долею, що, мовляв, на широкому світі щось робиться, і що з цього й для нас щось вийде, то значить, що ми докладно відсунені з головної будівлі між прибудівки".

Нема чого, міркує далі Ст. Стронський, потішатись тим, що, мовляв, у такому самому положенні находяться Чехословаччина, Румунія чи Югославія. Польщаж багато-багато більша від кожної з них, а крім того положена між Німеччиною і Совдепією, має далеко більшу від названих, далеко відповідальнішу і важнішу місію. Крім того, така Чехословаччина у справі полагоджування, наприклад, нім.-австр. „аншлюсу" бере безпосередню й дуже живу участь на европейському ґрунті. „Отже ціла річ у тім, — твердить автор — що коли якась загальна справа відноситься в такій самій мірі (як „аншлюс" до Чехословаччини) до Польщі, то її полагоджують інші держави з Німеччиною" але без Польщі".

Ствердивши такі факти пос. Стронський шукає за причинами такого стану річей. Він каже, що Польща завдяки своїй традиції, своїй культурі, літературі і т. п., коли входила на політичну европейську арену в Европі перед 12-ти літами, мала всі дані на те, щоби грати в міжнародніх відносинах першорядну ролю як з титулу свого великодержавного характеру так також і з титулу своєї історичної місії в середущій Европі. І дійсно в перших літах істнування відродженої Польщі так воно, на думку автора, і було. Перше заломання прийшло в 1925 р. з Льокарном. А далі пішло все по похилій площі. Між іншим найприкрішим був факт, що вже після травневого перевороту з 1926 р. Польща не вспіла одночасно з Німеччиною добути для себе по-[с]тійного місця в Раді Союзу Нар., що тепер уже не можливе до осягнення без згоди Німеччини.

Снуючи ось такі свої сумні думи С. Стронський каже: „Та ніщо не діється без причини і нічого також не діється без наслідків. Становище Польщі у світі мусить стояти у якомусь звязку з тим, як Польща виглядає в себе. А те, чим Польща є тепер у себе, мусить ділати на погляди світа про нас. Хто заперечує природним причиновим звязкам, той відразу показує, що має нечисту совість".

„У самій політиці — пише він далі — злі наслідки унагляднюються таким чином, що заграничні держави, які хочуть і мусять свої рахунки переводити в певний спосіб, лишають на боці непевні вартости, непевні, бо несталі, що носять у собі несподіванки, а навіть любов до таємничости. В настроях інших народів злі наслідки родяться тому, що добрі почування істнували для Польщі, якої обличчя було інше, не диктаторське, а в тому простому ствердженні міститься велитенський зміст. Розмови польських представників за кордоном є утруднені, коли в воздусі висять немилі і завстиджуючі вісти з краю, а ставлення домагань у такому стані є майже неможливе. Приятелі є заклопотані і ломлять руки, а вороги підносять голови".

Наведені міркування посла Стронського влучні та слушні і ми не беремося їх ні доповнювати ні корригувати. Вони свідчать тільки про те, що автор має отверті очі на наслідки, але ми певні, знаючи політичне обличчя п. Стронського, що ці самі очі в нього всеж таки замкнені на деякі причини такого стану.

Огонь нищить
не лише будинки але й все, що в них находиться, тому обезпечайте
ЗБІЖЖА Й ПАШУ ВІД ОГНЮ в
Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ще про одні „ревеляції" загадочного походження.

Інформації нашого римського кореспондента у ватиканських колах у справі відомих „ревеляцій" АТЕ про справи греко-кат. церкви

Рим, 20. серпня 1931.

Діставши 182 ч. „Діла" з дня 15. серпня зі статтею „Церковні справи", в якій подано комунікат польської телеграфічної агенції „Експрес" (АТЕ) про проект відірвання справ греко-католицької церкви від Східньої Конгрегації і передачі їх комісії „Про Руссія", ваш кореспондент негайно звернувся до компетентних чинників, якими були в цьому випадку президент Східньої Конгрегації кардинал Сінчеро з одного боку і президент комісії „Про Руссія" монсіньор Дербіні з другого боку.

І так від Східньої Конгрегації" (безпосередньо від кардинала Сінчеро), як і від комісії „Про Руссія" (від одного з членів, бо монсіньор Дербіні є тепер поза Римом) я дістав рішучі, цілком недвозначні заперечення: „Фантазії, виссані з пальця!... — „І думки подібної нікому в голову не приходило!..." — ...„Все, як було, так є, так і буде!..."

Маю особисте враження, що комунікат „АТЕ" зробив незвичайно прикре враження як у ком. „Про Руссія" де, як мені видається, монсіньор Дербіні невважаючи на свої безсумнівні симпатії до росіян, не має жадного зацікавлення у титулі „відомого русофіла", так і в Східній Конгрегації, де ще досі болючо відчувається сформування незалежної від неї — „на бувших російських землях" — епархії еп. Чарнецького, що стоїть у безпосередній залежности від комісії „Про Руссія". Думаю, що не помилюся вважаючи, що в самому факті комунікату тут дехто в Римі вбачатиме лише бажання відживити деякі особисті антипатії, посіяти непорозуміння, — і то саме з огляду на ті успіхи, які осягає на Волині місія еп. Чарнецького.

А проте і ті, що хотіли би сіяти непорозуміння і ті, що можливо їх збиратимуть, забувають про одно: доки в греко-католицькій церкві живе справжній народній український дух, доки її ерархів, як тих, що находяться під Східньою Конгрегацією, так і тих, що находяться — під комісією „Про Руссія", живить і спонукує до акції — разом з релігійною — непоборна національна ідея, доти не страшні їй будуть жадні сторонні інтриги, доти стоятимуть при ній міцною лавою **народні маси.** Що значить у порівнянні з цим ділема приналежности до тої чи іншої бюрократичної установи!

Але й ділеми ніякої нема...

Евг. Онацький.

Книжка про державні перевороти.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, серпень 1931.

Знов ходять чутки — які, правда, вже чимало разів виринали й зникали, — що німецькі комуністичні організації готові зробити державний замах у Берліні, та що протикомуністичні міри, які державна поліція переводить у Німеччині, головно в Берліні, мають за причину розкриття замахових підготовок і за ціль заздалегідь їх перегородити. З другого боку і тепер, і вже нераз раніше алярмовано світ чутками про замахову готовість гітлерівців. Як не як, а замахи державні, удачні й невдачні, ніколи так не стояли на черзі дня в нашій старій Европі, як у цьому, недовгому, часі, який лежить між кінцем великої війни і нашими днями. Нічого дивного, що видана тільки що по французьки студія італійського розвідчого офіцира, закритого псевдонімом Малепарта, про „Техніку замаху державного" сьогодні тут так сказати на руках у всіх, та що тутешня преса займається нею пильно — і то не в бібліографічних кутках і фейлетонах, а в політичній части, переважно у передових статтях.

Займається книга Малепарта не тільки успішними замахами державними, як напо Леніна-Троцького, Муссолінія або Пілсудського, і не тільки невдачними, як спроба Каппа в Німеччині, а й прогавними нагодами замахів державних. Серед останніх особливо цікаво розказана прогаяна нагода заволодіти Варшавою і Польщею в днях між поразкою польських військ на Україні і перемогою під Варшавою; автор був тоді у Варшаві, і то в найтісніших зносинах з присутніми там закордонними представництвами дипльоматичними та військовими, вештався скрізь і всьому придивлявся і він досі переконаний, що єдино тільки нездарности польсько-жидівських комуністів у Варшаві може Пілсудський завдячувати, що уряд Польщі не попався тоді за плечима польської армії, в руки комуністів. Тільки мимоходом слід згадати при цій нагоді, що італійський офіцир дуже невисоко ставить військовий, політичний і дипльоматичний хист польської еліти, та що, знаючи закулісову дійсність, він ні на мент не вагається означити генерала Вейґана як єдиного і справжнього переможця над обідраними, зле вороженими, голодними „вояками" червоної армії, серед яких, мовляв, єдино тільки „козаки" Буденного виявляли дійсну боєву вартість".

Коли глава, присвячена полякам цікавить нашого брата головно тому, що попри кілька маловідомих подробиць про варшавські відносини вона приносить нам кілька немаловажних помічень*) психольогічних і політично-військових про поляків, то для питання техніки державних замахів найцікавіщі не польські сторінки, а більшовицькі.

В главі, присвяченій більшовикам, автор виводить перед нас Леніна, як стратега і Троцького, як техніка жовтневих днів 1917 р. Читаємо там між іншим:

„Повстання, казав Троцький, це машина: треба техніків, щоб її пустити в рух, і тільки техніки можуть її спинити. Повстання не робиться масами, а тільки жмінкою людей, готових на все, вправлених у повстанській тактиці, вивчених бити швидко, твердо, в життєвий осередок технічної організації держави. Це ударне військо мусить бути зложене з дружин спеціялістів, механіків, електротехників, телеграфістів, радіотелеграфістів, під командою інжинірів, добре ознайомлених з технічним функціонуванням держави...“

На погляд Малепарта добре ведена повстанська організація з 1200 людей може повалити котру-небудь централізовану державу. І це навіть тоді, коли проти цієї організації стоїть, зпочатку, численна поліція і вірні урядові військові части. Зрештою 4. вересня 1870 р. в Парижі (проголошення республики) і в жовтні 1917 р. в Петрограді ні поліція, ні особлива охорона палати не відограла ніякої ролі: вони стаяли, буквально стаяли без сліду. З другої сторони не вільно забувати, що в невдачі париської Комуни 1871 р. винуваті дві помилки: 1. що повстанці відразу не захопили Банку Державного, і 2. що вони не кинулися відразу на центральний осідок державної поліції і не рознесли його з місця.

Малепарт не жалує слів ні арґументів, щоби вщіпити в читача свідомість підставового значіння в критичних часах жмінки готових на все, твердих і безоглядних людей, технічно безпомилково заправлених. А припадок хоче, що одночасно з книгою Малепарта, яка констатує основну вагу „жмінки готових на все“ людей вийшла в світ офіціозна публікація ірляндського уряду про шляхи боротьби Ірляндії за самовизначення і свободу. Публікацію цю, не пересборщуючи, можнаб назвати гимном слави для жмінки готових на все синів того краю, яким Ірляндія завдячує свою волю. Між іншим розбиває публікація ця широко, особливо на чужині, розсіяні легенди і поголоски на тему „ірляндських метод“, під якими звичайно розуміють методи місцевого бойкоту, загостреного підпалами стирт, калічення худоби і замахами на поодиноких англійських поліцаїв і дрібних урядовців. Супроти цих легенд ірляндський офіціоз констатує, що ці місцеві перепалки по далеких, забутих і нікому в Европі не відомих селах і присілках ірляндського острову, мали в даному періоді ірляндських зусиль менше ніж другорядне значіння та відкривали англійським чинникам змогу масакрувати безоборонну людність; натомість поважно взявся льондонський уряд думати про розвязку ірляндського питання наслідком цілком інших подвигів готових на все ірляндців.

Для цікавих слід подати точний заголовок книжки Малепарта. Ось він: **Maleparte „Technique du Coup d'État“, Grasset éditeur, Paris, 1931.**

С. Заліпський.

*) В одному тільки місці згадує Малепарт про Петлюру і Балаховича, характеризуючи їх як піонів у рахунках Пілсудського проти більшовиків і Денікіна.

З голосів польської преси.

Відгомін кореспонденції „Діла“ з Льондону про польський демарш.

Вся львівська польська преса переповіла допис нашого кореспондента з Льондону переважно без коментарів. Тільки ендецький „Курер Львовскі“ позволив собі до кінцевих уступів допису висловити нечемний жарт, немовто їх доробляли у Львові. Зате краківський „Ілюстровани Курер Цодзєнни“ з дати 24. ц. м., переповівши зміст нашого допису про демарш, помістив безпосередньо під тим телефонограму з Варшави, в якій на основі відомостей з „певних джерел“ заявив, що польський уряд не давав льондонській амбасаді ніякого доручення робити демарш, але натомісць поробив інші кроки у звязку з поїздкою англійських парляментаристів до Галичини.

Натомість львівський щоденник „Век Нови“ з 25. серпня ц. р., переповівши нашу льондонську кореспонденцію, дав до неї редакційну замітку, яка є для нас ревеляцією, бо відноситься ще до побуту послів Барра і Дейвіса у Львові та розкриває деякі польські пляни, хоч, щоправда, незреалізовані, в напрямі ізоляції англійських парляментаристів від українців. У дотичній замітці „Веку Нового“ читаємо:

„Вістка „Діла“ вимагає потвердження з боку польських офіціяльних чинників, як щодо форми так і щодо змісту дипльоматичного кроку в Льондоні й англійської відповіди. Тому то треба її покищо трактувати обережно. — З політичних кол натомість інформують нас, що важним тактичним блудом з нашої сторони була недостача приготовання до побуту англійців у Галичині. Українці довідалися про їх намірену подорож рівночасно з нами і зорганізували згори цілу інформаційнопоказову акцію. У нас цілу справу збагателізували. П. воєвода Ружнєцький, хоч був коротко на тутешньому терені, дав ініціятиву після прибуття англійських політиків до Львова до стрічі та ширших конференцій з польською суспільністю, але здинстансували нас уже тоді українці, так що англійці під пливом розмов з ними і під впливом неприхильних статтей у деякій частині нашої преси, сторонили від поляків і допера в останньому дні побуту пошукали контакту з польськими політиками. — Наслідком такого непідготовання польської сторони (яке відбилося також у розбіжности поглядів між представниками ріжних польських груп на конференції з англійцями), цілий капітал припав добре пильнуючим і добре ходячим коло свого інтересу і однозгідно виступаючим, без огляду на партії, нашим історичним противникам на цій землі. Особиста зустріч, як найкращий засіб виміни думок, була без сумніву інакше освітлила багато питань, і вплинула на витворення іншого погляду на справу, ніж той, який вивезли зі собою з того краю англійські політики“.

Обструкція. Автори класичних підручників про жіночі недуги пишуть, що корисне ділання природної гіркої води **„Franciszka Józefa“** потверджене вповні їх досліданиями. Можна дістати в усіх апт. і дрог.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 26. СЕРПНЯ 1931.

Д-Р В. МАКОВСЬКИЙ. 4)

Моє лікування.

Пільзнер. — При музиці. — Ординація і розподіл годин. — Редукція часу.

Зїв вельми основно чисто „ярський“ (з маленьким курятком) обід і подався далі на Трускавець. Мав у програмі парк, музику і — евентуалія.

Іду аж бачу крізь одно вікно табличку з пророчистим написом „Праздруй пільзненські“!

Пільзнер, ще йй ББ! Тепер, коли „ББ“, є таксометром льояльности! Така подвійна спокуса переходила сили моєї волі.

Бачу Ваше обурення, Пані: „Ви такий мущина? То вам можна вірити?... Виж прирекли, що за весь час побуту в Трускавці...“

„Правда Ваша, Пані, але стрівайте; я слова ще не зломав. Я прирік слухати лікаря і робити, що він скаже. І слова дотримаю, та чи я винен, що його не застав? Чи я знаю наперед, що мені буде вільно, а що ні?... А то ще після курятка, у таку спеку!... При „пільзнері“ я не забув про „Нафтусю“.

При „Нафтусі“ стрінувся з давнім товаришем.

— Скажи ти мені, чому цю воду люди ссуть рурками, а не пють як звичайно? Цеж дуже комічно виглядає. Всі наче з люльками.

— Це робиться для охорони зубів.

— Та чи й штучним зубам ця вода шкодить? Бо при „Нафтусі“ таких найбільше.

Від „Нафтусі“ пішов я на концерт військової музики на есплянаду. Повно народу і мусі ніде сісти. Мені поталанило вглибнути поміж два вельми корпулентні масиви. Було парно як в інгаляторії, зате мягко як між двома подушками.

Музика — добра і добрі інстументи — грала Цімермана „Квяти польске“. Тількиб мріяти, жеби... не гадки про лікаря та корпулентні сусідки, Гадка про лікаря дала би себе зацитькати. Не так сусідки. Праворуч було їх дві; мабуть приятельки з якогось Пацанова. Харамаркали між собою так невгавуче, що тільки дуже сильні вигуки музики перемагали цю їх розмову. Ось уривок: „Длячеґо, Пані, так пузьно дзісяй пшиходзіла на концерт?“

„Я нє моґла прендзей ходзіць; я потшебовала лежець по компелі“.

Ця ліворуч була найспокійніша. Зате її янголик, багряношкіра „Нуся“ мала темперамент за себе і за неї. Це 4-літнє „чортеня“ так надоїло своєю влізливістю і нахабністю всім сусідам і переходням, що в кожного аж рука свербіла.

Коли та мала стала матір чинно атакувати, чіпаючись як пявка багряної, як бурачок, а делікатної, як білярдова куля — „мусиної“ ніжки, мама двічі її фацнула. Тоді янголик сів на піску і розверещався, що мав сили.

„Аґі (це дослівно!) на твою голову! — зарахкотіла стара — „то я плацен 8 злотих на тидзєнь і пшез таке́ґо пся креф бенькарта не мам вислухаць музики...“

*

Був я у лікаря. Вже не тямлю чи слухав його сидючи чи стоючи, але непорушно як задеревілий. На щастя, мало що з його відчиту вирозумів, заки не прийшов до того, що мені „вільно“, а чого „не вільно“.

Серце зовсім заніміло. Все, що я люблю і можу, те все мені заборонив. А дозволив те, чого... Ех, Пані, жаль про те — й згадувати. Коби не народня фільософія у відомій поговірці: „нехай лає, вітер рознесе...“ якою я себе потішував, то я рішуче того дня не пережив би.

А як ще ткнув мені в руки на трьох сторінках списану „ординацію“ і став — пречемно прохати, щоби її точно триматися та двічі в тижні до нього приходити (перша візита 25 зол., зате дальше лише по 20!), мені стало моторошно, як миші, що попалася в пастку і щойно тоді спостереглася...

1) Пити щоденно по 4 склянки води. Рано — „тепла Зося“, перед обідом зимна „Нафтуся“, по обіді „Юзя“, на підвечірок в 4-ій зимна „Марися“, вечором тепла „Нафтуся“. Пусте; аби не помішати.

2) Годину перед і годину по кожній воді — нічого не їсти. Чотири рази два — вісім годин! Це вже менше — „пусте“.

3) Що другу днину купіль: 20 мінут у солониці, теплій на 68° С з якимись додатками.

4) По кожній купелі годину лежати, а перев купілаю бодай 3 години нічого не їсти

5) Двічі тижнево якась інша, „літепла“ купіль теж з годинами. (Ці всі години стали мені неподобатись!).

6) Щоденно бодай годину-дві ходити, а не мучитись. Забавка!

7) Двічі тижнево приходити до нього, до „перевірки“, аналізи, тощо.

8) Дієта! Цеї частини ординації не буду вам переповідати, бо властиво нічого не вільно.

Треба було скласти розподіл годин, як колись у школі. Перша трудність: конфлікт з харчами і домашнім порядком:

перший сніданок між 7 і 8;
другий сніданок між 10 і 11,
обід — між 12 і 2;
підвечірок між 4 і 5;
вечера між 6 і 8.

Цей порядок достосувати до ординації: чотири рази вода, значить 8 годин нічого не їсти. Перед купіллю три години, після купелі одна — без їди. Дві години ходити. Крім цього прохід до лікаря... Падоньку ти мій!

Якби бодай купіль була завсіди в тій самій годині! А то нині в 6-ій, завтра в 12-ій, післязавтра в якій 17-ій. Як до ладу цій паняночці, що орудує годинами.

Я відразу „зредукував“ 50 проц. з тих усіх годин, що перед „Марисею“, „Зосею“, „Нафтусею“ і після них; це мені дало 4 години ощадности. А коли мій лікар на тім маленьким ущуканстві не пізнався, так я взявся до дальших редукцій, щоби мати „для себе“ ціле пополудне.

Щойно тепер почав я основніше вглиблюватися в трускавецьке життя. Чи на есплянаді, чи при джерелах, куди глянете, замість ядерних дискретних бростин та станких пагонів, бачите самі півкулі, а то й цілі глобі із усіх боків людини. І ніякої атракції, ніякого колективізму. Переходять чоловіки біля жінок, як довжник біля вірителя: не то не зиркнуть, ще й відвертаються... Жінки здебільша самі в „небезпечнім“, зате мущини — в „безпечнім“ віці.

А деж — цей „запальний“ матеріял“?

Бо все таки сям-там перешмигне одна-друга ласичка... Але де вони всі діваються? Навіть біля „Нафтусі“ їх невидати, хіба що умовляються, або мусять з батьками ходити... А без них, без їх полиху мляво.

(Продовження буде.)

Вісти з Тернопільщини.

Арештування під замітом шпіонажі. — Звільнення арештованих під замітом державної зради. — Школа без науки греко-кат. релігії. — Епільог тернопільської регіональної виставки.

Під замітом шпіонажі на користь совітів арештовано перед кількома тижнями Антона Билину родом з Ходачкова Малого, пов. Тернопіль, що, допустився перед семи роками злочину грабунку разом з Василем Балаґаном (тепер в Канаді), Антоном Балаґаном прозваним Горішний (тепер на Радянській Україні) і Олексою Шурою (також за Збручем) утік у 1924 р. за Збруч і пробував там до весни ц. р. В травні ц. р. явився він в копичинецькому і тернопільському повіті і — як каже поліція — старався намовити до співучасти в шпіонажі Василя Будія, дяка в Мшанці, пов. Копичинці, у котрого почував, і Івана Юшкевича, переплетника в Тернополі. Їх обох арештовано рівнож, хоч оба рішучо випираються якоінебудь співпраці з Антоном Билиною. Арештовано також сестру Антона Билини — Теклю Билину, сільську дівчину з Ходачкова Малого, за те, що писала кілька разів до свого брата Антона, як він перебував за Збручем. Арештованих відставлено до вязниці в Чорткові, але чортківський окружний суд узнав себе некомпетентним і передав справу та арештантів окружному судові в Тернополі. Вони вже всі сидять у слідчій вязниці в Тернополі, де проти них ведеться слідство за шпіонажу, а проти Антона Билини окремо ще за злочин грабунку.

За приналежність до ОУН арештувала тернопільська політична слідча поліція у звязку з тернопільською виставкою кількох молодих українців з Тернополя й околиці, підозріваючи, що вони як члени ОУН (Орґанізації Українських Націоналістів) зглядно давнішої УВО (Укр. Військової Орґанізації) ладяться виконати атентат на виставку. Ще в березні ц. р. арештовано в Петрикові біля Тернополя Івана Тадея Мітренґу, у котрого заквестіоновано два револьвери, а около 19. червня ц. р. на кілька днів перед отворенням виставки арештовано Івана Мітренґу з Дичкова, пов. Тернопіль, Евгена Романюка і його сестру Роману Романюківну, Василя Вацика і Осипа Щебиволока — всіх з Тернополя під замітом злочину головної зради з § 58 і 59 кар. зак. — а саме за мниму приналежність до ОУН зглядно до УВО. Подрібне слідство не дало ніяких доказів вини арештованих і недавно слідчий суддя випустив їх всіх на волю за винятком Івана Тадея Мітренґи. Але і щодо останнього слідство за головну зраду має бути припинене — бо і тут нема ніяких доказів вини, — а мав він відповідати тільки за переступство патенту про ношення оружа, на котре не мав дозволу.

На місце розвязаної української ґімназії в Тернополі оснувало в осени м. р. негайно міністерство віросповідань і освіти польську державну дівочу ґімназію, віддаючи на її приміщення будинок розвязаної ґімназії. Отворено відразу чотири перші кляси (І. до IV.), запевнюючи собі фреквенцію тим, що примушено урядовців, що побирали додаток на навчання своїх дітей, переписати свої дочки з приватної польської дівочої ґімназії д-ра Ленкевича до новоснованої державної ґімназії. Перейшов сюди з польської приватної ґімназії (українська дівоча ґімназія „Рідної Школи" в Тернополі мала тільки кляси від IV. до VIII.) значний гурток українських дівчат, дочок між іншим місцевих визначних громадян-радників, професорів, а навіть катехитів. Ті всі дівчата греко-кат. обряду не побирали цілий рік науки релігії і — очевидно — науки української мови. На це заноситься і в біжучому році, коли буде вже і пята кляса і коли зросте число учениць греко-кат. обряду. У цю справу повинен вмішатися безпроволочно Митроп. Ординаріят у Львові і зажадати від Кураторії, щоби учениці греко-кат. обряду в тернопільській дівочій польській державній ґімназії побирали в біжучому шкільному році науку релігії, котрої мав би їм уділяти греко-кат. священик. Обовязком знова самих батьків є подбати, щоби кураторія завела науку української мови в повищій ґімназії, до якої ходять і учениці українки.

З кінцем червня ц. р. відбулася в Тернополі воєвідська реґіональна виставка в польських цілях пропаґандистичних та з метою виказати перед Варшавою потребу задержання тернопільського воєвідства, котре має бути скасоване. Від цього чисто польського патріотичного підприємства українське громадянство стояло осторонь, в ній участи не брало і її не відвідало. Як можна було сподіватися, виставка скінчилася великим недобором, котрий стараються звалити на громади і повіти тернопільського воєвідства, що і так передтим зложили „добровільно" з податкових грошей парусот тисячів золотих на цю виставу. На виставовій площі остали деревляні павільони і ніхто не хоче їх купувати, а виставовий комітет роздає дошки та інший будівляний матеріял з розбираних павільонів і шоп на будову польських домів людових нпр. для Сороцька, пов. Скалат. Для уряджения виставки спроваджено аж з Волині кількох інжинірів і аґрономів, що перед кількома роками уряджували там подібну воєвідську реґіональну виставку. Ті спроваджені волинські специ так маніпулювали при тернопільській виставці, що допустилися цілого ряду ошуканств і спроневірень за більші квоти на шкоду виставового комітету. Двох з них арештовано і вони вже другий місяць сидять у слідчій вязниці при тернопільськім окружнім суді, де проти них в осені ц. р. відбудеться велика карна розправа.

Критичні дні англійського уряду.

Мекдональд не думає про димісію уряду.

Політичні кола Европи і світова преса присвячують багато уваги тяжкому фінансовому положенню Анґлії, що виявилося навіть тимчасовим обниженням анґлійського фунта. До того тяжке господарське положення ускладнює ще великий дефіцит бюджету, який сягає до 120 міліонів фунтів штерлінґів, себто біля 5 міліярдів золотих.

Щоби рятувати бюджет і злагіднити перебіг господарської крізи в Анґлії, уряд Мекдональда опрацював ощадностевий плян, яким задумує привернути рівновагу бюджету та опанувати фінансову скруту в Анґлії. Та саме при переведенні цього пляну в життя, уряд надибує великі труднощі з боку консерватистів і професійних робітничих орґанізацій (Трейдуніон). Консерватисти заявили Мекдональдові через своїх провідників Болдуїна і льорда Гейльсгера свою співпрацю висуваючи одночасно домагання зменшити соціяльні обезпечення, а в першу чергу допомоги безробітним на 66 міліонів фунтів та завести мита на ввіз (збіжа і інші споживчі товари). Саме професійні робітничі орґанізації (Трейдуніон) рішучо противляться обмеженю грошових допомог безробітним, а проти мита є міністр скарбу Сновден. Тому Мекдональд скликав кілька разів уряд на засідання з делєгатами консерватистів і лібералів, щоби спільно осягнути порозуміння в справі ощадностевого пляну. Про вагу ситуації свідчить теж несподіваний поворот анґлійського короля Юрія з відпочинку з замку Бельморель у Шкоції та його конференції з Мекдональдом, Болдуїном і Гербертом Семюелем. Кажуть, що посередництво короля має на меті довести всі три політичні партії до співпраці. Противники політики Мекдональда сподіваються, що його уряд не поборе скрутного положення і подасться до димісії. Зате Мекдональд заявив, що не думає зголошувати димісії уряду, бо така зміна під теперішню хвилину була би шкідливою для Анґлії. Мекдональд не тратить надії, що поборе всі труднощі і осягне компроміс між домаганнями консерватистів і становищем Трейдуніону.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. СЕРПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЄМ ЛІТЕРАТУРИ.

Омани діяльности.

У добі кіна, радія, диктатур, самоозначення народів та інших загальнодоступних гасел демократії важко розплутати нитки мистецтва та життя, що належать до ріжних клубків ріжного роду та коліру. Нам, славянам, вихованим на літературах, які добували такі сильні тони із покликів до національного та революційного здвигу, й доходили до апотеози суспільної праці важко визволитися від омани супрематії діла над словом. Сучасна фільософія, де часто підкреслена потреба взаємин абстрактної думки з життям, роля волі, індивідуального акту тощо, може ще змішнити ту оману.

Кожний твір мистецтва можна назвати ділом, якщо хочемо цим сказати, що так само як кожний інший акт нашої волі він родиться з якихось життевих потреб, в якомусь суспільному середовищі та впливає на це середовище та життя поза ним в неменшій мірі як інші людські вчинки. Аналіза твору з метою зрозуміти його та оцінити, що каже нам шукати спонук його творця і звертатися до наслідків ним полишених, не каже нам нічого про те, чим твір мистецтва ріжний від явищ природи та всяких форм людської практичної та теоретичної діяльности. Цей сутній елемент ріжниці — краса висловлена в своєрідній індивідуальній формі затрачується за кожним разом, коли хочемо його вивести із причин і звести до наслідків.

Коли стежимо за впливами твору мистецтва в практичнім житті, шукаємо за ближчими поясненнями його вартости. А проте ці пояснення кажуть нам завсіди більше про смак даної доби, настрої та ідеї якоїсь суспільности, навіть про прикмети самого твору, а не про те: чому вважаємо його твором мистецтва. Є твори пересічні з мистецького погляду безвартні, яких суспільний вплив величезний; Прудон звертає увагу, що національні гимни, з яких не один запалював масу до бою здебільша незвичайно бідні змістом і формою. Вплив архитворів мистецтва як спонук до діяльности — якоїсь Венери Мільонської, Мони Лізи, симфонії Бетовена, поеми Шелія — мінімальний, неперекладний на ніяку монету суспільної вартости.

Маємо ріжні естетичні теорії про те, як пояснити непереможний чар деяких творів, що впливають на нас незалежно від наших суспільних потреб, а навіть ідеалів; мабуть ніодна з цих теорій не зважується нині на погляд, що ми захоплені твором тим більше, чим більше він видається нам рівноважним із великим ділом. Коли погодимося нпр., що все мистецтво є тільки дитячою грою, якщо воно не причиняється до суспільного розвитку людства, а одночасно не зробимо висновку, що поза таким суспільним впливом воно для нас байдуже, тоді, щоби виправдати якнебудь вартість ґеніїв та архитворів мусимо приняти окрему теорію про те, що мистецька творчість є окремою формою суспільної діяльности, яка теж має „своє" значіння. Критики мистецтва, що зводять усі вартости до впливу на суспільні ідеї мають багато клопоту, щоби добути із творів такі ідеї і доказати, що твори признані як цінні мають а бо можуть мати корисний вплив на суспільність; їх становище не ріжниться нічим від скрутного становища вчителів, яким кажуть у школі інтерпретувати Шекспіра або Гайного так, щоби з їх творів виходив „моральний сенс".

Психольоґи звертали нераз увагу на дуже характеристичну рису артистів, що робить їх непридатними до практичної діяльности, а навіть до розуміння практичних потреб. Анґлійці називають дуже влучно красне письменство „fiction", тимсамим протиставляючи його усім іншим родам літератури, що мають на меті заспокоювати практичні потреби, без огляду на те, чи це популярні книжечки, техніка, педаґоґія, теольоґія або точні науки.

Первісним суспільним явищем стає факт, що родяться люди з музичним, малярським або літературним талантом і відчувають потребу передавати свої враження звуками, колірами або словами; талант цих одиниць розбуджує в інших людей хист приймати їхні враження перетворені своєрідними засобами своєрідного мистецтва. Артист журиться мало питанням, яке значіння матиме його твір із суспільного погляду, попросту тому, що рідко він розуміється на таких критеріях. Теорія, яка вважає мистецтво продовженням життя у розумінні нездійснених у ньому бажань і мрій або друга, яка призначує для мистецтва ролю розбуджувати в нас приспані сили, що хотять виявити себе в якійсь реальній формі — основуються на ріжних обсерваціях ріжних творів і мистців, між якими є зразки чистої поезії себто чистої мрії та інші, що незалежно від своїх індивідульних рис мали, завдяки ріжним посторонніім причинам, вплив на активність цілої низки людей.

Твори родяться під впливом ріжних спонук і полишають ріжні наслідки так само як наші вчинки. Коли хочемо зрозуміти одні та другі запозичаємо часто ідеї та форми з противележної їм царини, перекладаючи елементи слова на моменти діла й навпаки. Вартість діла виринає перед нами як самодоцільна найчастіше під впливом омани слова, яким звеличуємо його; слово зростає найчастіше до безсумнівної вартости, коли вбирається в ареол діла. І саме такі підстави оцінки найменше самодоцільні та найбільше сумнівні.

Якщо література й взагалі мистецтво мали би виправдувати свою вартість і доцільність

Арештування Софії Федорцевої в Харкові.

Львівський „Век Нови“ під телефонограмою з Варшави приносить звістку такого змісту: „У Харкові арештували на вулиці визначну українську акторку зі Львова Федорцеву. Відтак помістили її в вязниці в Д. П. У., де просидівши три тижні переходила кілька разів ріжні допити. З огляду на недостачу доказів щодо вини, Федорцеву, що є польською громадянкою, випустили з вязниці. Арештування визначної української акторки зробило в столиці радянської України величезне враження“.

—o—

„Гайдамацька дич на Кресах загрожує полякам різнею!“

Краківський „Ілюстровани Курєр Цодзєнни“, в ч. 233. з дня 24. серпня ц. р. приносить під таким наголовком таку нотатку:

„Вчора в редакції „І. К. Ц.“ зявився загально шанований краківський громадянин, теслярський майстер п. Е. Б., котрий приніс нам нечуваний своєю розпукою **документ настроїв,** які переважають **серед поляків-поселенців на далеких східних окраїнах.**

Одна з дочок п. Б., жінка польського поселенця, який мешкає в збаражському повіті, пише до батька такими словами:

„Любий Тату! Напевно **ніхто в Кракові не знає про те, що тут діється,** а про що часописи певно мовчать. На руского Спаса, себто 19. ц. м. **грозили русини, що виріжуть всіх поляків.** У нас у Лопушній є **головне гніздо українців.** Важко все описати. **Ми непевні майна і життя, кожної ночі сподіваємося нападу.** Ох, ті ночі! На всякий випадок **мусимо бути приготовані на все найгірше.** Щойно тепер розумію, що таке — військова оселя. **Поселенці це — засудженці** в дуже тяжкому положенні. Не прибільшую! Борони Боже, ні!“ Слідують поздоровлення і підпис.

Прості та жахливі в своїй нагій правді слова говорять самі за себе. Звертаємося до влади, щоби **зарядила слідство,** а також потягнула виновників до відповідальности. Ми повинні боротися **в обороні польського елементу на окраїнах і спішити з допомогою нашим сміливим боєвикам за польську землю“.**

Всі ці підчеркнення дає „Ілюстр. Кур. Цодз.“ від себе.

Ось так на підставі одного приватного листа можна зробити індіянську статтю про те, як гайдамаки підготовляють різню поляків. Щасливих редакторів має краківський „Курєрек“.

якиминебудь категоріями діла то виринуло би перше питання: навіщо письменники й артисти шукають такої далекої дороги та складної форми, щоби висловити те, що можуть сказати простіше та ясніше. Навіть коли приняти таку догматичну теорію як Толстого, що бачив у мистецтві тільки чисто моральну мету, то й тоді треба би спитати, чи його „Крайцерова соната“ може мати більший вплив і краще висловлює ідею, ніж та безпосередня й абсолютна формула заповіди, яка лягла в основу цього твору: „Не чужолож“.

Всі теорії в роді тої буцім-то література є символічною передачею ріжних правд, отже наче казкою для дорослих дітей, щоби вони лекше та охотніше їх слухали, мусять відкинути величезний відсоток архитворів, яких моральний вплив (у вузько-повчальному розумінні) є щонайменше сумнівний. Одночасно роля малярства, музики та різьби стає ще проблематичніша. Яку ідею висловлює краєвид із одною вербою Коро, похоронний марш Бетовена або надломаний людський торс Архипенка? Спроба перекласти цінності творів із цих ділянок на якінебудь моменти не то діяльности, а попросту чисто фільософічної ідеї кінчаються пустомельщиною.

Звязок мистецтва із життям, з якоюсь реальною дійсністю, його роля у формуванні світоглядів, вплив на суспільну та індивідуальну мораль тощо, не пояснює нам ні трохи основних рис твору мистецтва ріжного від творів природи. Враження краси, якого зазнаємо таке саме безпосереднє, як почування образи; вони незалежні від теорій про те, яку ролю грає краса в нашім житті, або що таке честь і самопошана.

—o—

Лікарська опіка над шкільною молодю.

(Під розвагу „Батьківських Кружків“.)

У місяці липні принесла вся преса вісти, що шкільні кураторії випозвіли службу всім шкільним лікарям і таким чином почалася ліквідація лікарської опіки. Це означало би великий крок назад. Для загального оздоровлення і для профілактичної (запобігаючої медицини) має шкільний вік дітей велике значіння, бо тоді можна легко обняти і розслідити цілу людність; тоді звичайно можна без труднощів покласти підставу під гігієнічні життєві звичаї і кожному можна легко уприступпити, як він має розвивати і плекати своє здоровля. І тут властне найважніше завдання шкільного лікаря. Воно стає тим важніше, що через війну так багато людей потерпіло тяжкі втрати на здоровлю, а до того число молоді значно зменшилося.

Тому в цілому культурному світі останніми часами розбудовується щораз більше лікарську опіку над молодю. Нпр. у такій бідній повоєнній Австрії поставлено справу, можна сказати, взірцево; у Відні шкільна опіка є лише частиною загальної лікарської опіки над молодю і її переводиться в рамах суспільного обезпечення; вже немовлята мають її у касах хорих, опісля шкільні городці і сади та всякого роду школи аж до дорослого віку. Очевидно, що це саме у менших розмірах мають і інші міста, але останніми часами поставлено там принцип, що „ніяка школа не повинна бути без лікаря“ та вже і на селах стараються піддати школи під лікарську опіку.

У нас, покищо це неможливе до переведення, але з уваги на ощадність раптом припиняється лікарську шкільну опіку по містах, де вона досі була загально переведена.

Якеж є завдання шкільного лікаря? Очевидно, що буде ним опіка над здоровлям учеників на підставі правильних оглядин. Короткий розгляд відбувається при приняттї до школи. Вже тоді може лікар побачити важніші хиби учеників, часом ствердити заразливі недуги, не лише острі але й інші як нпр. коросту, лишаї, завошивлення тощо і відразу зарядити їх лікування, Протягом перших двох місяців звичайно оглядає лікар всіх нових учеників; дальші оглядини всіх дітей відбуваються правильно щороку раз на рік, а поза тим тоді, коли ученик хорий або підозрілий у недузі. До таких оглядин декуди запрошується і родичів, а це показалося дуже корисним, бо часто-густо лікар находить у дитини якусь недугу чи дефект, яких, особливо мало образовані родичі, не завважили і відразу звертає увагу родичів на потребу лікування. Опісля шкільний лікар повинен оглядати таких дітей у певних відступах часу і контролювати, чи родичі виконують його припоручення, згляднo чи піддають дитину лікуванню, а у противному випадку взиває їх до того, бо й таке буває.

Як досвід показав, нпр. у 1929 р. найдено у Відні такі хиби у шкільних дітей: 1) скривлення хребетного стовба було у 18 проц. дітей, а з них 1/10 часть треба було лікувати при помочі ортопедичних приладів, 2) Хорих на виразну туберкульозу було 6 проц., 3) На поважні невропатії 5 проц., 4) Хорих на серце було 3 3/4 проц., 5) На вуха 1.8 проц., 6) Хиби очей (коротко і далекозорість) мало 12 проц., дітей. 7) Більші або менші воля (побільшення борлакуватої залози) 31 проц. і врешті 8) зіпсовані зуби мало 57 проц. дітей. Для лікування зубів заложено шкільні зубні клініки, в яких незаможним дітям лікується зуби даром або за малою оплатою. Цікава є під тим оглядом статистика такої клініки в місті Зальцбурґу за рік 1929: На 6830 дітей було цілком добрих узублень у 209 дітей, себто 3 проц., добре пльомбованих зубів мало 483 дітей, себто 7 проц., але пльомбовані зуби мало 1866 дітей, себто 27 проц., непльомбовані зуби мало 2493 дітей, себто 37 проц., а рештки злих молочних зубів мало 1776 дітей, себто 26 проц.

До зубних шкільних клінік належить також обучувати дітей у гігієні зубів, а спеціяльно в уживанні зубної щіточки і контроля над тим.

До обовязків шкільного лікаря не належить лікування дітей: уділює він тільки першої помочі у наглих випадках або наглих захорінях. Лікування хорих належить до домашніх лікарів у заможніших родин, або до всякого роду порадень чи лічниць у незаможних. Натомість обовязком шкільного лікаря є санітарна контроля шкільного будинку, руханкових саль, кльозетів і купалень. Далі він остаточно рішає, чи дитина має бути звільнена від науки деяких предметів, як прим. руханки або плавання. Він вибирає дітей, яким належало би подавати більше підкріпляючу поживу. До нього належить призначення слабших розвинених дітей до т. зв. помічничих кляс. Дехто думає, що належало би засягати ради лікарів при укладанні цілого пляну навчання, а також і звичайного поділу годин.

Загалом найбільшу часть свого діточого і молодечого віку перебуває доростаюча генера-

---

Вп. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ,

що одержали пригадку, просимо негайно вирівняти залеглу передплату, бо з днем 1. вересня ц. р. безумовно здержимо дальшу висилку часопису.

Адміністрація.

ція у школі, а шкільній гігієні припадає дуже обемисте і відповідальне завдання догляду і опіки над молодю так довго, аж вона ввійде в життя дорослими і самостійними людьми. До того останніми часами додають ще шкільним лікарям обовязок подавання рад молоді, яке вона життєве звання має собі вибирати.

Видно з досвіду, що шкільна лікарська опіка розбудовується у культурному світі щораз більше, а у нас вона раптом мала би упасти жертвою загальної ощадности і компресії бюджетів. Цього ніяк не можна допустити. Коли держава не в силі цього робити, повинно це взяти у свої руки саме заінтересоване громадянство. На мою думку найкраще це зробити батьківським кружкам, де вони є, а де їх нема, там треба їх доконче заснувати якнайшвидше. У рамах тих кружків (покищо у містах) можна би справу перевести — очевидно в порозумінні з управами чи то народніх, чи то середніх шкіл ось як: Усі ученики складають місячну оплату 20—50 ґр., від якої тільки найнезаможніші були би звільнені. З того кожна школа буде мати якусь суму, а кілька шкіл разом можуть уже оплачувати не лише одного лікаря (у Відні нпр. один шкільний лікар має під своєю опікою пересічно 3.000 дітей), але й дещо обертати на лікування потребуючих дітей, чи то через заведення порадень або лікування зубів, насвітлювання то-що.

Ясна річ, що чим більше місто, чим більше шкіл, тим лекше це перевести. Найлекше це буде у Львові, де вже є і завязки до того: для дітей шкіл У. П. Т. сповнювала ту ролю, що для державних шкіл спеціяльна порадня (на Стрілецькій площі), Народна Лічниця; а у Порадні Матерей при вул. Ходоровського була вже дентистична амбуляторія для шкільної молоді. Це все треба лише розбудувати. Потрібне число лікарів є, Народна Лічниця і Порадня Матерей радо уділять своїх льокалів на ту ціль, треба тільки цілу лікарську опіку зорганізувати.

Голос тепер мають „Батьківські Кружки!“

Д-р Т. Е. Бурачинський.

З судової салі.

Увевиннення б. посла Кунька і б. сен. Кузьмина.

У вересні м. р. в часі переводження відомої пацифікації арештовано б. посла Антона Кунька, господаря з Чернилева Руського, пов. Тернопіль, а в кілька тижнів пізніше б. сенатора Миколу Кузьмина, господаря з Озірної, пов. Зборів — обох під замітом злочину заворушення публичного спокою з § 65. к. з., котрого мали допуститися у своїх вічевих промовах в ріжних місцевостях. І Кунько і Кузьмин пересиділи довший час у слідчій вязниці в Тернополі. В тім часі переслухано багато свідків, але нікому з них ніякої вини не доказано і карні донесення показалися поліційною фантазією. Зокрема з посла Кунька поліція у своїх донесеннях зробила дуже небезпечного революціонера, що у промовах на своїх справоздавчих вічах у Скалатщині, Збаращині і Тернопільщині в 1929 і 1930 р. валив безпощадно теперішній суспільний і політичний лад, хоч посол Кунько загально є знаний як чоловік спокійний. У своїх донесеннях до прокуратури проти пос. Кунька поліція навела кілька віч нібы уряджених послом Куньком, котрих взагалі не було, а тим самим були недійсні і слова наведені в донесенні, котрих ужив пос. Кунько на вічу, а котрі мали творити суть злочину з § 65. к. з. Остаточно карносудове слідство проти б. посла Кунька і проти б. сен. Кузьмина за злочин з § 65. к. з. суд уморив, а прокуратура потягнула до судової відповідальности б. посла Кунька за недозволене скликування віч в Городниці, пов. Скалат, в Романівці, пов. Тернопіль і в Чернихівцях та Лубянках Нижних, пов. Збараж, а б. сен. Кузьмина за недозволене скликування віча разом з б. пос. Куньком в Чернихівцях, пов. Збараж.

Відбулися в Тернополі чотири судові розправи, на котрих обох обвинувачених боронив пос. д-р Степан Баран. На його внесок суд допустив докази з переслухання ріжних відводових свідків і тому тричі розправу відрочувано,

в остання з них відбулася дня 22. серпня ц. р. Свідки оборони виказали нестійність акту обвинувачення і тому суд після кінцевих виводів оборонця посла д-ра Барана правосильним присудом дня 22. серпня ц. р. увільнив зовсім від вини і кари б. посла Антона Кунька і б. сенатора Миколу Кузьмина. В цей спосіб остаточно закінчено і зліквідовано всі карно-судові політичні справи, які їм обом виточила поліція й прокуратура в осені минулого року.

З Буковини.

Д-р Брандш не цікавиться українцями.

Черновецький „Час" з 21. серпня ц. р. подає, що д-р Брандш, державний секретар для румунських меншостей, зломив своє слово, яким зобовязався перед українським політичним проводом у Румунії, що до українських справ буде ставитися прихильно і буде виконувати українські домагання. Але при призначенні інтермарної комісії у Черновцях обставав лише за жидівськими і німецькими заступниками, зовсім байдужий до українського і польського заступника. Члени комісії Косовскі і Лучко вже почали урядувати. Так виконує д-р Брандш свою обіцянку супроти українців у Румунії.

Закарпаття.

Народний Дім в Берегові.

„Свобода" з 20. серпня 1931. повідомляє що заходами свідомих діячів кружка педагогічного т-ва повстане в Берегові Народний Дім, що буде мати величезне значіння в дальшому розвитку національної свідомости на Закарпатській Україні. В Народньому Домі буде теж інтернат для вбогих учеників. Свідоме громадянство присилає пожертви і дари з усіх закутин Закарпаття на будову дому берегівським громадянам.

ОСТАННІ ВІСТИ

ДИМІСІЯ МЕКДОНАЛЬДОВОГО УРЯДУ.

Із засідання мін. ради.

Коли Мекдональд на засіданні уряду зясував плян, який передбачує знижку підмог для безробітних, 8 міністрів заявилося проти, 13 за знижкою. З огляду на таку опозицію Мекдональд перервав засідання та поїхав до королівської палати.

24. серпня Мекдональдів уряд подався до димісії. Король поручив Мекдональдові утворити новий уряд. Райтерова агенція довідується, що Мекдональд представив уже королеві лісту нового уряду.

Мекдональд переговорює з Болдуіном і і Семюелем. До кабінету війде теж льорд Рідінг, якого іменують секретарем для справ Індії.

Загально думають, що новий уряд ухвалить лише основні розпорядки для уздоровлення фінансів, що повинно статися з кінцем вересня. Парлямент розвязали би в жовтні і тоді теж мабуть відбулися би вибори.

Сер Томас згодився взяти участь у новому кабінеті, та сказав, що ніхто з членів ост. кабінету не може почуватися задоволеним з якоїнебудь редукції сусп. чинитьб, одначе повага положення велить, щоби щодо фін. рівноваги не було ніяких сумнівів.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПОС. ПАТЕКА У МОСКВІ.

Є чутки, що небаром мають початися переговори між польським урядом і СРСР. задля приготування торговельної умови. Одначе цю умову мав би попередити пакт про неагресію між обома державами. Польський посол у Москві Патек конферував, як відомо, перед виїздом у Варшаву, з ком. Літвіновом і караханом. Дня 23. серпня пос. Патек зложив у нар. комісаріяті закордонних справ проєкт польського пакту про неагресію. Проєкт цей приноровлений до умовин, витворених тим, що в 1929. увійшов у життя Кельоґів пакт.

АНГЛІЙСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ У ЛЬВОВІ.

До Львова приїхав англійський журналіст Нюболд і замешкав у готелі „Жоржа". Нюболд є співробітником пром.-торг. преси в Англії і членом ріжних торг.-пром. організацій. У понеділок рано був Нюболд у львівського воєводи, якому сказав, що хоче зазнакомитися з госп. положенням Сх. Галичини, хоче теж відвідати фабрику потасової соли в Калуші і копальню нафти в Дашаві.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·96·50—8·97·50, канадійський толяр 8·86·50—8·87·00, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·50, француський франк 0·34⁶/₂—0·35·00, швайцарський франк 1·73·50—1·74·00, фунт штерлінгів 00·00·00—00·00·00, радянський червінець 0·00—0·00, німецька марка 0·00·00—0·00·00.

Збіже.

Пшениця двірська з 1930 р. 20.25—20.75, жито одноціле з 1930 р. 20.00—20.50, жито збірне з 1930 р. 19.50—19.75, ячмінь двірський одноц. 14.75—15.25, ячмінь на мливо 13.75—14.25, овес гал. з 1930 р. 17.00—17.50, овес замоклий 14.50—15.00, кукурудза рум. 21.50—22.00, сіно солодке прас. 8.00—9.00, солома прас. 5.50—6.50, гречка 19.00—20.00, ріпак з 1931 р. 23.00—24.00, отруби житні 11.50—11.75, отруби пшен. 11.50—11.75, крупи гречані 41.00—43.00, макухи льняні 24.00—25.00.

НОВИНКИ

— **Евген Говикович веде свою робітню футер у Львові, вул. Домініканська 4. Тел. 67-54.**
203 5—8

— **Конфіската „Діла".** Останнє (189) число „Діла" зайняла поліція за статті: вступну „Чи нова „пацифікація"?, яку сконфісковано цілу, крім польського тексту — документу воєвідського уряду в Станиславові. Далі сконфісковали передрук з несконфіскованої статті в **„Катовіцер Цайтунг"** — про українські справи від слів „Варшавська преса" — українське питання все таки у нас ще є". Це 47-ма з черги конфіската „Діла".

— **Гостинні виступи Мих. Голинського у львівській опері.** Довідуємося, що наш відомий співак Михайло Голинський перед своїм виїздом за границю виступить гостинно на сцені львівської опери в середу (26. ц. м. „Аіда"), в суботу (29. ц. м. „Жидівка") і в понеділок (31. ц. м. „Тоска").

— **З львівської хроніки.** На вул. Коперника авто Лв. 91474 потурбувало важко робітника Івана Беньковського. — На вул. Кохановського віз пекарні „Сніп" потрутив Вавришака Осипа, який сильно потовкся. — В лазні при вул. Божничій отруївся невідомим плином Ґотліб Альтшіллер. — До крамниці Германа Штапвурцля на Богданівці вломилися злодії і забрали „на память" тютюн вартости 2500 зол. — Тадей Кшачинський наїхав ровером на Тер. Копичинську, яка покалічилася при упадку на брук. — З мешкання Вільгельма Йоссого при вул. Цеховій, вкрали злодії срібну заставу вартости 2100 зол. — З крамниці „Брати Банк" вкрали злодії 10 кримських шкірок вартости 1200 зол. — До мешкання Анни Шабінської, при вул. Пильникарській, вломився злодій Ігнатій Тавбельман. Не вспів винести награблених річей: відважна жінка після довшої бійки придержала його і віддала в руки поліції.

— **Самогубство учениці.** На Знесінні Новім застрілилася абсольвентка торг. школи 18-літня Ол. Сильвестер. У листі написала, що відібрала собі життя з причини знеохочення до життя.

— **Летунська катастрофа підчас лету кн. Миколи.** Підчас лету румунського князя Миколи з Кракова до Львова один із ескорти польських військових літаків, що супроводжали князя, впав на полі села Великополе (пов. Городок Яг.). Літак знищений, пільот Дуткевич контужений. Князь Микола відлетів уже до Румунії.

— **З краєвої хроніки.** У Слобідці Вусовецькій, рогатинського повіту, 25-літній Степан Цимбалістий вбив залізними вилами свого батька в спорі за землю. — У Сторонятині, львівського пов., застрілив Іван Поворозник свою жінку. — Підсумки шкод, яку зробила буря, виказують 3.400 ар. знищених плодів лише в рівенському повіті. — З нагоди 50-тиліття читальні „Просвіти" відбулося в Яворові величаве свято.

— **Допомога безробітним.** Уряд Канади оплачуватиме кошти повороту до батьківщини всім безробітним чужинцям.

— **Пожежа.** В Слонську (пов. Дрогобич) в маєтку фондації ґр. Скарбка згоріла стирта пшениці. Рівночасно пропали дві пари коней. Поліція веде слідство.

— **Новий замах на почт. амбулянс?** Польські джерела повідомляють із Самбора, що поліцай Куцель, конвоєнт почтового амбулянсу, завважав двох людей, як крутилися неподалеки воза. Поліцай візвав їх, щоби станули, а вони пустилися втікати. Поліцай стрілив, одначе безуспішно. Уладили погоню.

— **Присуд на службовика Т-ва „Професійної Освіти.** Як ми вже повідомляли, в Бересті над Бугом відбулася розправа проти Вісковського, бувш. комісаря поліції й службовика т-ва Професійної Освіти за те, що він украв 65.458 зол. Суд засудив Вісковського на шість літ тюрми з позбавленням прав.

— **Потрійна самоходова катастрофа й одна трамваєва.** На Гор. Шлеську, на дорозі, що веде до Більська біля Міколова авто купця з Катовиць Новака зударилося з тягаровим автом, що їхало в протилежному напрямі. Між ті авта ще попався й мотоцикль, який розбився зовсім. Авта ушкоджені тяжко. Шофер тягарового авта згинув на місці. Трьох людей з приватного авта було ранених. Два інші й той, що їхав мотоциклем, ранені лекше. — У Варшаві візник тягарового возу пробив дишлем осклений зов-

сім трамвайний віз і вбив пасажирку Вісблютівну, пянистку з бару.

— **Убитий від грому.** В пятницю, 21. серпня ц. р. забив грім у селі Нагачеві, пов. Яворів, в год. 6.30 веч. селянина Семена Антонишина, його два коні і ялівку. Антонишин вертав саме на конях до дому і гнав з пасовиська худобу. В хвилині, коли ялівка задержалася біля рова, напитися води, спинився теж він сам і тоді наступив удар. Дві корови вийшли ціло. Убитий осиротив дружину й двоє дітей.

— **Гниє збіже на Радянщині.** „Колгоспи" і поодинокі господарства на Рад. Україні відмовляються збирати скошене збіже, яке лежить на просторі 12 мілюнів арів і через дощі може зігнити. Влада оголосила мобілізацію комуністів, щоби ратувати збіже.

— **Трошки статистики.** В Польщі є 634 міст, 283 повіти і 14.747 сільських громад. На центральні воєвідства припадає 228 міст, 94 повіти і 1.300 сіл, на східні — 60 міст, 37 повітів, 373 сіл; на західні — 169 міст, 69 повітів, 7.025 сіл; на полудневі — 177 міст, 83 повіти. 6.048 сіл. На наші землі припадає найменше міських громад.

— **Хід повстання на Кубі.** Повстанці перемагають. В останньому часі здобули приступом залізничий вузол і пристань Нуевітас. Кубанський уряд проголосив мобілізацію всіх мущин від 16 до 50 літ.

—**Бють японців у Китаю.** В Тінґс-Тау юрба китайців напала на японську дільницю, знищила 60 домів і зробила погром японців. Водночас цісар Японії жертвував 100.000 єнів на допомогу китайцям з околиць затоплених виливом ріки Янґ-Се.

— **Жертви грому.** В одному з домів туристів альпейських у Каринтії кулистий грім поразив смертельно 17 осіб, а 4 лекше.

— **І цигана обікрали.** Свояка циганського короля Риста Квєка обікрали на варшавському двірці. Коли він вів займаючу балачку з товаришами про майбутні вибори на короля, злодій Янкель Шайнлянд вкрав його пакуночок з 3000 дукатів. Злодія зловив сам циган, але гроші були вже в руках іншого злодія і пропали.

— **Боротьба з бандитами в Ню Йорку.** 21. ц. м. на вулицях Ню Йорку відбулася кровава боротьба поліції з бандитами. Багато бандитів убитих і ранених. Є теж ранені поліцаї та прохожі.

— **Радієва виставка.** У Берліні відчинили виставку радієвих апаратів у присутности 2000 гостей, здебільша з наукових кол і представників преси.

— **Нові винаходи.** Російський інжинір Макомін, який перебуває в Парижі, винайшов літак з рухомими крилами. Тимсамим швидкість лету буде піднесена з 170 на 300 км. на годину.

— **Новий спосіб охорони яєць перед псуттям** радить умістити їх в коморах, наповнених газом, який забезпечує яйця перед заразками і грибками. В Англії вибудували склад, який у той спосіб зберігає 5,000.000 яєць.

— **Як житиме Англія в 2032 р.** Аббат Індж з Льондону, оповістив свої здогади на цю тему в „Рояль Інститюшен". В 2032 р. Англія матиме 20 мілюнів мешканців. Державна влада обійме контролю над приватним життям до тої міри, що супружжа, яке схоче мати дітей мусітиме одержати на це дозвіл. Ріжниці між загалом людей зникнуть: не лише одяги, теж і лиця людей будуть однакові. Люди, що перевищатимуть загал розумом, або тілесною красою будуть цінені так високо, як сьогодні мілюнери. Назагал життя минатиме безтурботно. Злочинців не буде, а рідкі промахи проти законів каратимуться домом поправи. Всі країни світу в тій порі матимуть так розвинене народнє господарство і техніку, що вповні будуть самовистарчальними.

Для ревматиків і тих що терплять на нервові болі!

Ніхто з тих, що терплять на ревматизм, подагру і нервові болі не повинен сумніватися в своє оздоровлення, бо вже тисячі упосіджених вернуло до здоровля при помочі Тогалю. Про свої досвіди пороблені з Тогальом пише нам п. И. Шер, Львів, Ліндого 2/II м. іншим таке: Від багатьох літ терпів я на ревматизм і велику рву в правій нозі. За весь той час уживав я безліч ріжних ліків, а також двічі був я в купелевих місцевостях за кордоном. Успіх був лише тимчасовий, болі верталися постійно і не відчував я поправи. Перед трьома місяцями звернув мені знайомий увагу на Тогаль, який я зараз купив в аптиці. Тогаль зажинав я тричі денно по 2 таблетки. Вже в першім тижні відчув я значну полекшу, а в третім позбувся цілком болів і почуваю себе як новонароджений. Таблетки Тогаль буду кожному, хто терпить, горячо поручати. Таксамо як п. Ш. пишуть до нас тисячі, які приймали Тогаль при ревматизмі, подагрі, рві в суставах, нервових болях і голови, простудах і споріднених недомаганнях. Таблетки Тогаль є нешкідливі для шлунка, серця та інших органів. Тогаль не лише негайно усуває біль, але усуває в природний спосіб недужі зародки, отже поборює їх у самім зародку. Тому навіть у хронічних випадках осягнули люди при помочі Тогалю надсподівані успіхи. Коли кілька тисяч лікарів записує той засіб, тому кожний з повним довірям може закупити Тогаль. Отже спробуйте самі ще нині, але жадайте лише Тогаль. Бо нема нічого ліпшого! — В усіх аптиках, вже від зол. 2— 170

— **Світовий ринок обнизив ціни.** Замітна від довгого часу значна зннжка цін вовняних сирівців є вже нині доконаним фактом. У тому стані поробила також **фірма А. Віттельс, текстильні склади у Львові, вул. Рутовського 7.** дуже корисні закупи просто в бельських фабриках всілякого рода вовняних матеріялів, а тим самим обнизила значно ціни. **Фірма Віттельс, Львів. Рутовського 7.** веде як дотепер спільно з фахово кваліфікованою кравецькою силою сальон мужеського кравецтва і виконує вибагливу мужеську гардеробу як убрання, тренчкоти, рагляни і т. ін. на міру, беручи повну гарантію за точне і совісне виконання. 2270 15—?

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ольга з Могильницьких Садовська, жінка о. Миколая, пароха в Глинянах і висл. глинянського декана, упокоїлася дня 1. серпня 1931 р. по довгій і тяжкій недузі в 62 році життя. З Покійною зійшов до гробу давній тип священичої жінки, яка не тільки була помічницею в праці мужа в парохії, найліпшою матірю і серцем родини, але й громадянкою, яку живо займали всі прояви церковно-народнього життя. Похорон відбувся 3. серпня ц. р. при численній участі околичних священиків та великого здвигу вірних. В. Їй П.!

—o—

СПОРТ.

БРОДИ.

Дня 23. серпня відбулися змагання в копанім мячі між У.С. К Богун і С.К.С. Соколом з вислідом 4 : 1 (0 : 0) в користь Богуна. Ворота здобули Гладун II 2, Громяк II 1 і Вайсманович 1. Богун виступив в зменшенім складі (9). В останніх часах дається завважити більше зацікавлення спортом серед громадянства м. Бродів. Видців було около 250. Останні змагання виказали велику справність і зіграння українського клюбу так, що він не має собі рівного в Бродах.

Гр. В.

—o—

Листування Редакції.

ВП. Е. Лоська, Прага. З присланої статті, на жаль, не скористаємо, бо з висловленим в ній поглядом ніяк погодитися не можемо.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок 25. серпня в год. 7·30 „Вікторія та її гузар".

Середа 26. серпня в год. 7·30 „Аїда", гостинний виступ М. Голинського.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі) сьогодні та в наступних днях нечинний.

Малий Міський Театр сьогодні та в наступних днях нечинний.

МУЗИЧНА ШКОЛА САБІНИ КАСПАРЕК (вул. Кохановського ч. 4. тел. 85—43). Кляси ритміки в нижчій школі і становій середній веде дальше проф. Софія Свйонтковска. 231

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Світ без кордонів" (Адам Бродзіш).

КАСІНО: „Свавільні студентки", „Бастер Кітон боксером".

КОЛЬОСЕИ: „Гріхи вулиці", „Лявіна".

ЛЕВ: Резигнація („Вільна любов").

МАРУСЕНЬКА: „Фатальна жінка", „Після присуду".

ОАЗА: „Опир в опері" (Льон Чаней).

ПАЛЯС: „Горяча кров", „Трьох хресних батьків".

ПАН: „Мельодія щастя".

ПАСАЖ: „Тайна китайських пантофельків".

ХИМЕРА: „Клюб бездітних" (комедія).

СТИЛЕВЕ: „Корабель комедіянтів" і додаток: Звукова комедія.

УТІХА: „Гарольд Льойд жениться", „На фронті нічого нового".

Програма радіо.

Середа, 26. серпня 1931.

Варшава (1411,8) 16·30, 20·15 Концерт. **Кенігсберг** (217,1) 16 15 Популярний концерт. 18·50 Скрипці. **Моравська Острава** (263,4) 21·30 Танкова музика. **Гільверсум** (298,8) 20·35 Концерт радіоорх. **Бресляв** (325) 20·15 Веселий вечір. **Штутгарт** (360,1) 19·45 Веселий вечір. **Букарешт** (394,2) 21·45 Скрипці. **Сотенс** (403,8) 20·00 Симфонічний концерт. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт солістів. **Рим** (441,2) 21·00 Італійська муз. **Лянгенберг** (472,4) 17·00—18·00 Концерт. **Прага** (486,2) 21·00 Концерт. **Міляно** (500,8) 20·45 Фрагменти з оперетoк. **Брюсель** (508,5) 19·15 „Росія 1931", відчит. 21·00 Концерт. **Віденъ** (516,4) 16·00 Концерт солістів. **Рига** (524,5) 17·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·30 Концерт солістів. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. 16·30, 18·00, 19·00 Відчит. **Ленінград** (1000) 18·30 Трансмісія опери або оперетки. **Москва** (720) 19·30 Концерт. **Ослъо** (1071,4) 20·00 Концерт радіоорх. **Калюндборг** (1153,8) 20·00—21·00 Концерт з творів Чайковського. **Кенігсвустергавзен** (1634·9) 16·00—17·00 Концерт з Гамбурга. 19·20—20·00 „Політика в школі, відчит. **Париж** (1724,1) 20·45 Концерт.

Четвер, 27. серпня 1931.

Варшава (1411,8) 18·00 Концерт солістів. **Кенігсберг** (217,1) 19·35 Концерт оперової орхестри. **Братислава** (278,8) 19·45 Речіталь віолінчелі. **Бресляв** (325) 20·30 Жонкри — опера. 21·15 Симфонія 6-дур Баха. **Штрасбург** (345,2) 18·00 Оперова й оперетова музика. **Штутгарт** (360,1) Камеральна музика. **Букарешт** (394,2) 21·00 Симфонічний концерт. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт радіоорх. **Рим** (441,2) 17·30—18·15 Концерт солістів. 21·00 Концерт. **Лянгенберг** (472,4) 17·00—18·00 Гра на гітарі. **Прага** (486,2) 17·10 Грамофонові плити. **Міляно** (500,8) 20·45 Опера. **Брюсель** (508,5) 17·00 Камеральна музика. 21·00 Концерт. **Віденъ** (516,4) 19·40 Гра на скрипцях. 20·55 На селі і в місті, весела програма. **Мінхен** (532,9) 16·20 Концерт солістів. 20·15 Ораторія Ліштa. **Будапешт** (550,5) 12·05 Циганська орхестра. 19·10 Концерт солістів. **Люблянa** (575,8) 21·30 Оперові дуети. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. 17·00 Відчит. 19·30 Година матері. **Ослъо** (1071,4) 22·05 Хоровий концерт. **Калюндборг** (1153,8) 20·00—21·00 Французька музика.

Москва (720) 19·30 Концерт. **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 16·00—17·00 Концерт з Берліна. 20·00—20·30 Образки з сучасної Росії. Проблема подружжя в більшовицькій літературі.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа 26. серпня 1931 р.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час з Варшави 12·05 Програма на біжучий день. 12·10 15·10, 16·30, 21·15 Грамофонові плити. 13·10 Метеорольогічний комунікат з Варшави. 14·50 Господарський комунікат з Варшави. 15·45 Пластовий комунікат зі Львова. 16·00—16·30, 19·40—21·15, 21·20—22·25 Трансмісії з Варшави. 16·45 Спортовий комунікат. 16·50 Радіохроніка з Варшави. 17·10 Словянські пісні відспіває М. Мартіні (відомий український бас-барітон). 17·35 Відчит з Кракова. 18·00 Легка музика. 19·00 Всячина. 22·25 Програма на слідуючий день. 22·30—24·00 Легка і танкова музика.

Четвер, 27. серпня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час з Варшави. 12·05 Програма біжучого дня. 12·10, 15·10, 16·00, 17·10, 19·40 Грамофонові плити 13·10 Метеорольогічний комунікат з Варшави. 14·50 Господарський комунікат з Варшави. 15·25 Відчит з Варшави. 15·45 Львівський комунікат. Л. О. П. П. 16·45—17·10, 9·50—21·30, 22·00—22·25 Трансмісії з Варшави. 17·35 Стиль сучасности, відчит. 18·00 Фортепяновий речітaль і романтичні німецькі пісні, які відспіває п. Й. Фінклер (бас). 19·00 Всячина. 21·30 Жінка зі серцем, авдиція. 22·25 Програма на слідуючий день. 22·30 Скрипці. 23·00—24·00 Легка і танкова музика з Варшави.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Вписи до Вищого Музичного інституту ім. М. Лисенка на правах прилюдности у Львові відбудуться в днях 31. серпня і 1—3. вересня. Початок науки 4. вересня. Програма науки обіймає усі предмети (інструментальні та теоретичні) консерваторійного научного пляну. Ведеться концертовий курс (фортепян, скрипка), педагогічний курс для кандидатів до державного іспиту з музики і співу (для середніх шкіл загально образуючих) та доповнюючий курс для кандидатів до дипльомового іспиту (для музичних шкіл). Як попередніми роками так і на новий шкільний рік одержав Музичний Інститут право зворотів оплати шкільної для дітей державних урядників. Секретаріят урядує і дає всякі інформації щоденно від год. 3—7 веч. — **Виділ Музичного Товариства ім. Лисенка у Львові.** 260 2-4

Жертву на інвалідів У. А. зол. 15 замість квітів на могилу бл. п. Д-ра І. Ціпановського в Коломиї зложили Олександра та Юліян Чайківські в Станиславові. 275

У прив. учит. жіночій Семинарії С. С. Василіянок у Яворові з правом прилюдности рік шкільний 1931/32 розпічнеться торжественним Богослуженням дня 2. н. ст. вересня. На днях 31. серпня, 1. і 2. вересня додатково відбуватися будуть вписи і вступні іспити на I, II, III. і IV. курс. Ново вступаючі учениці обовязані долучити до подання: 1) метрику, 2) останнє шкільне свідоцтво, 3) короткий життєпис і 4) свідоцтво лікарське. — **Дирекція.** 280 1—3

Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил у Сколім уладжує в неділю 30. серпня ц. р. на горі „Ключ" біля Труханова, в сколівськім повіті, богослуження за поляглих там Українських Січових Стрільців у бою з москалями підчас світової війни. В 11. год. рано відправиться Служба Божа з проповідю, а опісля буде панахида. Поїзд Стрий-Лавочне відїзджає зі Львова в год. 6·45 рано, а приїзджає до Синевідська Нижнього „Бубнище" в год. 9·35, де будуть ждати фіри на гостей зі Львова.

Присилайте передплату!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 130

КУПІТЬ МЕНІ Стрілецькі Пісні Ярославенка на фортепян зі словами за 10 золотих. 234 2—3

ПРИЙМАЮ на станцію Фортепян дома. — М. Цегельська, Дунін-Борковських ч 9. 253 2—3

2 КІМНАТИ окремі, мебльовані з уживанням лазнички і телефону до винайму. Куркова 61. Тел. 73-30. 257 2—2

УЧИТЕЛЬКА з довшою практикою гдає цілорічної лекції на провінції з обсягу 7-кляс. нар школи, або нижчих кляс гуман гімн. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Учителька-32". 250 3—8

КАНДИДАТ адвокатури, рутинована сила пошукує від дня 15. вересня ц р. заняття. Ласкаві зголошення проситься слати до Адміністрації під „Праця". 266 2—2

ПРИЙМУ на станцію учнів (вищ). Дешево. Храпкова. Руська 3/III. над Парохіяльним Урядом. 230 2—3

МЕБЛЬОВАНА кімната 2 вікна, фронт, суха, тепла, постійному льокаторові. Виспянського 31. 248 1—4

ГІМНАЗІЙНІ УЧЕНИЦІ, найрадше з нижчих кляс, прийму на станцію. Поміч у науці. Фортепян. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Середмістя". 249 2—2

БУДІВЕЛЬНІ ПАРЦЕЛІ в столітнім парку і овочевих городах, у віддалі 5 хвилин пішки від центру міста, в окруженні кількананяти моргів сусідних городів, при знаменито уряджених вулицях — можна купити. Система бльокова і вілева. — Відомість і необовязуючі оглядини під: Ян Роман, 50 Пекарська, Львів. 135 4—?

ВПРАВНА інструкторка шукає лекції на виїзд з обсягу всіх кляс гімназ. і народніх. — Зголошення до „Діла" під „Академичка". 274

ПРИЙМУ двох учеників в вищих кляс на мешкання з харчем при одній особі. Ціна поміркована. — Львів, Голомба 11. відомість у сторожа. 268 1—2

ГІМНАЗІЙНИЙ УЧИТЕЛЬ, фільольог, з кількалітною вчительською практикою, прийме на селі лекцію на цілий рік. Найкращі поручення. Умовини за порозумінням. — Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла" під: „Філь-кляс". 269 1—2

КАМЕНИЦЮ двоповерхову, передвоєнну, солідна будова, залізо-бетон, 38 убікацій, дохід нетто 4.500 зол. річно за 50.000 золотих продасть управитель тоїж. — Львів, Телефон 70—78. 271 1—5

ВИНАЙМУ солідним покій і кухню. — Відомість Павлінів 12 а Двері 4. Партер. 284 1—2

У ДОРІ, відомій найзнаменитшій в краю гірській кліматично-лічничій станції **Пансіон „Олена"** відчинений весь рік. Для реконвалесцентів особлива опіка. Ціни помірковані. Інформації дає власниця. 278 1—3

ПРИЙМУ 2 учеників або учениці на станцію. Покій ясний, теплий; харч першорядний; ціна дуже поміркована. — Потоцького 110. II. п. на право. 279 1—2

ПОКІЙ соняшний, умебльований для двох студентів (ток) від вересня до винайму. Окремий вхід. Потоцкого 14. мешк. 7. 283

ПРИЙМУ на станцію учеників. Окрема кімната, евентуально фортепян. — Зголошення Куркова 14. ч. дверей 9. 282 1—2

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ 2—3 учениці до окремого покою — з цілим утриманням. Пяніно в хаті, ціна поміркована. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „**Добра опіка**". 276 1—3

СТУДЕНТАМ винайму покій з утриманням. Самітна. — Баркет. Кохановського 74, партер. 272

СУБСТИТУТ нотаріяльний змінить посаду з днем 1. жовтня ц. р. — Зголошення у М. Басараба заст. нот. у Тлустім ад Чортків. 273 1—5

РУТИНОВАНИЙ конципієнт з 4-літньою адвокатською і судовою практикою обійме посаду зараз, евентуально від 1/10 1931. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Правник". 277 1—2

ДЕНТИСТИЧНЕ заведення Гебера, Львів, Академічна 18 пошукує лікаря-дентисту. 285

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентгеном.

ЗАВЕДЕННЯ ТЕХНІЧНО-ДЕНТИСТИЧНЕ

Й Гебера ЛЬВІВ, Телефон: 37-53 вул. АКАДЕМІЧНА ч. 18.

для Впр. Духовенства і П. Т. учителів з родинами приступні ціни і догідні умовини сплати. 247 2—5

Подяка.

Тяжким горем прибита родина по причині смерти бл. п. **Ольги з Могильницьких Садовської** складає найщирішу подяку Усім, які виявили Їй своє співчуття та віддали останню прислугу Найдорожчій Покійниці. У першу чергу дякуємо Впр. і Всч. Духовенству за св. Літургії за душу Покійної та за участь у похороні; а саме Всчп. і Всч. ОО. І. Шлензакові дат. пароховi і деканові та Т. Клепанові дат. катехитові з Глинян, сов. Вол. Дом. Садовському зі Львова, дек. Вас. Терешукові, сов. Омел. Боберському, Евг. Монціборвичеві, сов. Евг. Костишиному, Ник. Кузишкому, Ст. Стецеві, Вол. Свистунові, Йос. Медицькому, Кл. Шостакові, Юл. Малкові. Зокрема складаємо щире Спасибіг за прегарні прощальні слова Впр. і Всч. ОО. Кл. Шостакові, сов. Евг. Костишиному і Дорогому Стрийкові сов. Вол. Дом. Садовському. Дякуємо також Церковному Братству та Церков. Хорові з Глинян за звеличання сумного обряду. о. Николай Садовський муж, **Климентина і Святослава** доньки, **о. Роман Височанський і о. Вол. Левицький** зяті, **Милослава, Богдан і Надія Височанські** внучки, **Емілія Руденська** сестра, **Д-р Володимир, інж. Антін і Д-р Ярослав Могильницькі** брати.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10